

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Oprichting van een Lube Oil Hydrocracker door Kuwait Petroleum Europoort B.V. te Rotterdam

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

17 maart 2014 / rapportnummer 2697-57

1. Oordeel over het MER en aanvulling daarop

Kuwait Petroleum Europoort B.V. (KPE) wil haar bestaande raffinaderij en tankenpark te Europoort Rotterdam uitbreiden met:

- een 'Lube Oil hydrocracker', voor de productie van hoogwaardige smeeroliën;
- ruim 300.000 m³ aan nieuwe opslagcapaciteit voor olieproducten;
- een nieuwe laad- en lossteiger.

Voor het project zijn een Omgevings- (verder Wabo) en een Watervergunning nodig. Om de besluitvorming hierover te ondersteunen is een milieueffectrapport (MER)¹ opgesteld. Bevoegd gezag in deze procedure zijn de provincie Zuid-Holland – vertegenwoordigd door de Milieudienst Rijnmond (DCMR) – en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu.

De Commissie oordeelde in haar voorlopige toetsingadvies² dat het MER tekortkomingen bevatte, zij adviseerde deze in een aanvulling op het MER te herstellen.

Oordeel

De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming in het MER en de aanvulling nu wel aanwezig is. De aanvulling geeft een betere analyse van de totale zwaveluitstoot in de nieuwe situatie (inclusief storingsen), en laat zien dat er sprake zal zijn van een afname ten opzichte van de huidige zwaveluitstoot. Vanwege deze afname zijn door de uitbreiding geen negatieve gevolgen voor (beschermde) natuurgebieden in de omgeving te verwachten (zie verder hoofdstuk 2).

Bevindingen MER

Uit het MER blijkt dat de geluidsemissies toenemen, maar deze passen binnen de geluidszone. Het valt de Commissie op dat de vigerende en ook de in de toekomst aangevraagde vergunningruimte voor lucht en water veel groter is dan de beschreven (maximale) emissies. Het wordt uit het MER niet duidelijk waarvoor deze ruimte nodig is.

In hoofdstuk 3 geeft de Commissie een toelichting op haar oordeel voor de onderdelen stikstofdepositie, geluid, geur en referentiesituatie. In hoofdstuk 4 geeft de Commissie aanbevelingen voor het vervolgproces om populaties van beschermde diersoorten op peil te houden en voor monitoring van de waterzuivering.

---

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

² D.d. 6 februari 2014, rapportnummer 2697-49, zie www.commissiemer.nl.

2. Toelichting op oordeel aanvulling

2.1 Zwavelemissies

MER

Uit het MER blijkt dat het voornemen ten opzichte van de huidige situatie leidt tot ongeveer 60 ton extra uitstoot van zwavel (SO₂) per jaar bovenop de huidige emissies van ongeveer 500 ton.³ Daarnaast is in de huidige situatie sprake van ongeveer 200 ton emissies door storingsen, waarbij gassen ongezuiverd worden uitgestoten. Het MER geeft aan dat de emissies van zwavel bij storingsen waarschijnlijk zullen verminderen, doordat er nu – vanwege de uitbreiding – in een derde ‘zwavelterugwinnings-eenheid’ is voorzien. Hierdoor is sprake van een ‘back-up’ die ingezet kan worden bij een storing in één van de installaties. Het MER geeft daarbij aan dat bij uitval van de hele nageschakelde gasbehandeling – vanwege de capaciteitsuitbreiding – storingsmissies fors hoger zullen zijn dan in de huidige situatie.⁴

Het is de Commissie daarom nog onduidelijk of in de nieuwe situatie sprake zal zijn van een toe- of afname van de totale zwaveluitstoot inclusief storingsen.⁵ Het is namelijk onbekend of en zo ja met hoeveel ton de zwavelemissies bij storingsen netto worden teruggedrongen. Daarbij is de aangevraagde emissieruimte onveranderd ten opzichte van de huidige vergunning (maximaal 2.000 ton SO₂ per jaar)⁶. In haar advies over reikwijdte en detailniveau is de Commissie op pagina's 3 en 5 verder in detail in op dit onderwerp ingegaan.

Aanvulling

Uit de aanvulling blijkt:

- een duidelijk overzicht van zwavelemissies (inclusief storingsen) in de huidige situatie;
- dat door het uit gebruik nemen van de ontzwavelingsinstallatie van de smeeroeliefabriek jaarlijks 14 ton zwavel minder wordt uitgestoten;⁷
- dat in de huidige situatie sprake is van 207 ton per jaar aan storingsmissies;
- dat in de nieuwe situatie storingsmissies door problemen met zogenaamd ‘afgas’ in de zuurwaterstripper sterk dalen door de installatie van twee nieuwe zuurwaterstripers. De gepresenteerde 25–30% reductie lijkt de Commissie aannemelijk;
- de emissies bij overige storingsen in de toekomst op het niveau van 2011 zullen blijven, ondanks de uitbreiding (capaciteitsverdubbeling).

---

³ Het rendement in de zwavelterugwinning wordt sterk verbeterd, door de capaciteitsuitbreiding nemen de emissies volgens het MER echter nog steeds toe.

⁴ Zie pagina 207 en 208 van het MER. Hier is een teruggang in storingsmissies van zwavel ten opzichte van de huidige situatie van –60% vermeld bij uitvallen van één de installaties. Bij uitval van de hele nageschakelde techniek zullen echter – afhankelijk van nog te maken techniekekeuzes – emissies toenemen met +200% of + 600%.

⁵ Ook de zienswijze van bureau Mob stelt vragen over SO₂-en NO_x-emissies. Bijvoorbeeld over het ontbreken van een duidelijk overzicht van emissies per bron, waardoor berekeningen niet verifieerbaar zijn. De Commissie vindt – alhoewel een toegankelijk overzicht ontbreekt – op basis van de bijlagen van het MER deze emissies (niet zijnde storingsen) en berekeningen wel voldoende navolgbaar.

⁶ Zie bijlage 8 luchtrapport. Het is de Commissie onduidelijk of deze emissieruimte in- of exclusief storingsen is.

⁷ Deze hoeveelheid is in de aanvulling niet onderbouwd, bijvoorbeeld met een massa- of energiebalans.

De Commissie vindt een afname van de zwavelemissies in de toekomst op basis van deze informatie aannemelijk. Hiermee is voldoende informatie voor de besluitvorming aanwezig.

2.2 Depositie zwavel op daarvoor gevoelige natuur

MER

Depositie van zwavel (SO₂) kan, zoals het MER terecht stelt, leiden tot verzuring van natuurgebieden en is daarmee een belangrijk aandachtspunt. Het MER en de habitattoets (voortoets, bijlage 19 bij het MER) gaan maar beperkt in op de gevolgen van depositie van SO₂ voor (verzuringgevoelige) Natura 2000-gebieden en overige gebieden die behoren tot Ecologische Hoofdstructuur. Alleen in Bijlage 6 bij de habitattoets wordt daarop inhoudelijk kort ingegaan. De belangrijkste conclusie staat in de laatste alinea: *'...omdat de afname in vergunde SO₂-emissies veel sterker is gedaald dan de vergunde NO_x-emissies wordt geconcludeerd dat er net als voor stikstofdepositie er dus een afname in zwaveldepositie zal optreden in de toekomstige situatie'*.

Indien inderdaad geen toename in zwavelemissies optreedt, acht de Commissie voldoende gemotiveerd dat de uitbreiding niet leidt tot significante negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden of voor de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Mocht blijken dat er (toch) sprake is van een toename van zwavelemissies is, en dus ook depositie dan spreekt de habitattoets het MER tegen. De verandering in verspreiding van de depositie van SO₂ ten gevolge van het voornemen is daarbij niet in beeld gebracht. Bovendien zijn de ecologische gevolgen van zwaveldepositie niet beschreven.⁵

De Commissie adviseerde – indien zwavelemissies toenemen ten opzichte van de huidige situatie – de verspreiding van de depositie van SO₂ te beschrijven⁸ en in te gaan op de effecten van de depositie van zwavelverbindingen op daarvoor gevoelige natuur.⁹

Aanvulling

De aanvulling geeft aan dat sprake is van een afname zwavelemissies ten opzichte van de huidige situatie en gaat daarom niet op de gevolgen van zwavelemissies voor natuur.

Vanwege de afname zijn geen negatieve gevolgen voor (beschermde) natuurgebieden in de omgeving te verwachten door de uitbreiding. Hiermee is voldoende informatie voor de besluitvorming aanwezig.

---

⁸ De Commissie adviseert in ieder geval bij depositieberekeningen van zwavel van een worstcase situatie uit te gaan, gebaseerd op de maximale capaciteit van de installatie en een realistisch storingscenario.

⁹ Als de depositie van SO₂ niet verantwoord blijkt te zijn kan verder gekeken worden naar de werkelijke emissies die er nog resteren na toepassing van het 'Scot-proces' met een rendement van 99,8%. In het geval dat de depositie lager zou moeten, dan zal de SO₂-emissie verder verlaagd kunnen worden door bijvoorbeeld het rendement van de ontzwaveling te verhogen (tot 99,9%), olie met een lager zwavelgehalte te verwerken en/of andere gepaste maatregelen te nemen.

3. Toelichting op het oordeel

De Commissie hoopt met onderstaande toelichting op het oordeel een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Stikstofdepositie

In het MER is ook een toekomstige waterstoffabriek beschreven, waaruit KPE naast waterstof ook stoom betreft. Indien deze fabriek gebouwd wordt zal deze het energieverbruik van KPE verlagen. Hierdoor zullen de stikstofemissies van KPE verlagen en de extra stikstofemissies (NO_x) vanwege de uitbreiding teniet gedaan worden. Indien de fabriek echter op een andere plek wordt gebouwd, zal deze besparing niet of in mindere mate aan de orde zijn.

Een eventuele toename van stikstofdepositie kan gevolgen hebben voor de voor vermisting en verzuring gevoelige natuurgebieden in de omgeving. De veranderingen in depositie ten opzichte van referentiejaar 2004 en de actuele situatie (2011) zijn in de habitattoets gedetailleerd in beeld gebracht. Hierbij zijn de eventuele positieve effecten op stikstofemissies door de hierboven genoemde waterstoffabriek niet meegeteld.

Ten opzichte van het referentiejaar 2004 neemt de depositie iets af. In het (nieuwe) Natura 2000-gebied Spanjaards Duin geldt 2011 als juist referentiejaar, en ten opzichte van die referentie neemt de depositie iets toe¹⁰, terwijl de achtergronddepositie waarschijnlijk hoger ligt dan één van de te ontwikkelen habitattypen. Op grond van de afname van depositie ten opzichte van de referentiesituatie en (voor Spanjaard Duin) de specifieke milieukenmerken en omstandigheden¹¹ acht de Commissie voldoende gemotiveerd dat stikstofdepositie niet leidt tot significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Gelet op de overbelaste situatie in Solleveld&Kapittelduinen acht de Commissie de toename ten opzichte van 2011 wel een belangrijk aandachtspunt.

3.2 Geluid

De geluidemissies in het MER zijn zorgvuldig berekend. In het bijlagenrapport worden mogelijkheden voor mitigerende maatregelen voor diverse geluidbronnen beschreven.¹²

De Commissie heeft kennis genomen van het 'geluidsconvenant Rijnmond-West' om geluidsbelasting zoveel mogelijk terug te dringen via maatregelen. Tegelijkertijd liggen de bronnen relatief ver van woonkernen waardoor nauwelijks hinder te verwachten lijkt en lijkt de geluids-

---

¹⁰ 0,3 mol N/ha/jaar.

¹¹ De aanwezigheid van een zeer jonge en goed gebufferde bodem en het gerichte door deskundigen begeleide ontwikkelingsbeheer. De kritische depositiewaarde wordt alleen voor het nog te ontwikkelen habitatype Grijze duinen (kalkrijk) overschreden.

¹² In eerste instantie was onduidelijk hoe de beschreven geluidsproductie van aangemeerde schepen is meegenomen in de geluidsbelasting van de inrichting. Na een mondeling toelichting van KPE was duidelijk dat de geluidsproductie van aangemeerde zeeschepen op correcte wijze is meegenomen in het geluidsonderzoek.

productie van KPE niet knellend binnen het zonebeheer¹³, hierdoor zijn extra maatregelen minder noodzakelijk. De Commissie gaat er in dit advies vanuit dat dit inderdaad het geval, waarmee er voldoende informatie voor de besluitvorming is.

3.3 Geur

In het MER wordt volstaan met het noemen van collega-bedrijven in de directe omgeving met geurklachten. Het valt de Commissie op dat voor geurbronnen op het eigen terrein in het MER geen verbeteringen zijn onderzocht. De Commissie ziet wel mogelijkheden voor verbeteringen, bijvoorbeeld bij:

- de afvalwaterzuivering, uit het 'bijlagerapport geur' blijkt namelijk dat de zogenaamde 'separator 1' een dominante bron voor geuremissies is;
- storingen, hier zal waarschijnlijk ook geurvervuiling optreden, hier gaat het MER niet op in.

Zonder verbeteringen ontstaat mogelijk onnodige geurvervuiling. De Commissie gaat er in dit advies echter vanuit dat er geen sprake is van een overlastsituatie, waarmee er toch voldoende informatie voor de besluitvorming is.

3.4 Referentiesituatie

In de samenvattende tabel van het MER (tabel 9.12, pagina 216 van het MER) zijn de emissies van de verschillende alternatieven vergeleken met de '*referentiesituatie 2011 + 20%*'. Het is niet gebruikelijk in de referentiesituatie in een MER rekening te houden met een emissiegroei van 20%, waarover nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden. De Commissie vindt deze vergelijking daarom niet juist, ook geeft dit een te rooskleurig beeld. Milieueffecten van de uitbreiding zijn nu namelijk per definitie als een verbetering gepresenteerd, terwijl er wel degelijk emissies toenemen door de uitbreiding. Elders in het MER zijn de juiste emissiegetallen wel opgenomen. De Commissie adviseert hier rekening mee te houden.

4. Aanbevelingen voor het vervolgproces

De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

4.1 Natuur, gevolgen voor beschermde soorten

In het MER is beschreven dat het voornemen niet conflicteert met de Flora- en faunawet. De Commissie heeft hierbij de volgende kanttekeningen:

---

¹³ Mondeling mededeling DCMR bij navraag.

Rugstreepad

Bij de effectanalyse is aangegeven dat door werkzaamheden verlies optreedt van overwinteringsbiotoop van de rugstreepad. Dit heeft op grond van het MER geen gevolgen voor de functionaliteit van de soort omdat er voldoende alternatieve locaties in de omgeving zijn. De flora- en faunatoets (bijlage 17) gaat daar op pagina 9 verder op in. Gesteld wordt dat er in 2013 ten zuiden van het plangebied nieuwe leefgebied (voortplantings- en overwinteringshabitat) wordt aangelegd om de gevolgen van de aanleg van een parkeerplaats ten zuiden van KPE te mitigeren. Het is onduidelijk of deze maatregel ook voor dit project voldoende mitigatie biedt, de Commissie adviseert dit na te gaan.

Broedvogels

In het plangebied bevindt zich een meeuwenkolonie (150-250 paar, ongeveer 75% Kleine Mantelmeeuw, 20% Zilvermeeuw en 5% Stormmeeuw), die moet verdwijnen. De flora- en faunatoets vermeldt dat deze geen groot ecologische belang vertegenwoordigt, maar motiveert dit niet. Dat bevreemdt want in het havengebied broedt een groot deel van de landelijke populatie Kleine Mantelmeeuwen en de landelijke staat van de Stormmeeuw is matig ongunstig. De Commissie adviseert bij de toelichting van het besluit aan te geven hoe de garantstelling voor voldoende geschikt leefgebied voor meeuwenkolonies wordt uitgevoerd.¹⁴ De Commissie adviseert met het havenbedrijf Rotterdam in overleg te treden hoe kan worden voorkomen dat het voornemen afbreuk doet aan de lokale (en daarmee landelijke) staat van instandhouding van genoemde soorten.

4.2 Waterzuivering

In het MER zijn optimalisaties van de afvalwaterzuivering onderzocht (afkoppeling van hemelwater en verbeterde werking van de scrubber en stripper). Hierdoor kunnen de emissies naar het oppervlaktewater afnemen. Ook zijn er goede voorzieningen om calamiteiten op te vangen. Het MER maakt echter niet duidelijk welke effluentkwaliteit haalbaar is bij optimaal bedrijf en normaal bedrijf. De kwaliteit is naar verwachting beter dan in de huidige situatie. De Commissie geeft daarom in overweging monitoring uit te voeren om vast te stellen tussen welke waarden de stikstof- en CZV- concentraties zich kunnen bewegen, uitgaande van optimale inzet van nabehandeling van het afvalwater.¹⁵ Hierdoor wordt op termijn duidelijker welke emissiewaarden van de AWZI haalbaar en realistisch zijn.

---

¹⁴ Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd ingevolge de Europese Vogelrichtlijn. De EU-lidstaten hebben de verplichting deze op het gewenste (gunstige) niveau te houden. Dat kan via een gebiedenspoor (Natura 2000) en/of een soortenspoor (landelijk). Ook in het in september 2013 tussen kabinet en provincies afgesloten Natuurpact wordt gewezen op deze verplichting.

¹⁵ Zie figuur 4.2 pagina 38 van het MER.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Kuwait Petroleum Europoort B.V. (KPE)

Bevoegd gezag: de provincie Zuid-Holland vertegenwoordigd door de Milieudienst Rijnmond (DCMR) en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu

Besluit: Omgevingsvergunning en Watervergunning

Categorie Besluit m.e.r.: C25, eventueel D21.1, eventueel D22.1, eventueel D34.4

Activiteit:

Kuwait Petroleum Europoort B.V. (KPE) wil haar bestaande raffinaderij en tankenpark te Euro-poort Rotterdam uitbreiden met:

- een 'Lube Oil hydrocracker', voor de productie van hoogwaardige smeeroliën;
- ruim 300.000 m³ aan nieuwe opslagcapaciteit voor olieproducten;
- een nieuwe laad- en lossteiger.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 4 juli 2012

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 6 juli t/m 2 augustus 2012

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 21 juni 2012

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 11 september 2012

advies reikwijdte en detailniveau vastgesteld: 18 oktober 2012

kennisgeving MER in de Staatscourant van: 13 november 2-13

ter inzage legging MER: 14 november t/m 24 december 2013

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 13 november 2013

voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 6 februari 2014

aanvulling op MER ontvangen: 13 februari 2014 en 5 maart 2014

toetsingsadvies over MER en aanvulling daarop uitgebracht: 17 maart 2014

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ir. H.S. Buijtenhek

Drs. S.J. Harkema (werkgroepsecretaris)

Drs. J.L.P.M. van der Pluijm

Ir. H.E.M. Stassen

Ir. T.F.A.M. Teunissen

Ir. J. van der Vlist (voorzitter)

Ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel

7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Toelichting op de aanvragen veranderingsvergunning Wabo en wijzigingsvergunning Waterwet, Tebodin Netherlands B.V., 2 oktober 2013;
- Publieksvriendelijke samenvatting van het Milieueffectrapport van het Project Lube Oil Hydrocracker en de vergroting van de opslagcapaciteit van kerosine, Tebodin Netherlands B.V., 22 oktober 2013;
- MER Project Lube Oil Hydrocracker en de vergroting van de opslagcapaciteit van kerosine, Tebodin Netherlands B.V. (incl. bijlagen), 2 oktober 2013;
- Emissieoverzicht NO_x en SO_x bestaande installaties t/m 2012, Q8, januari 2014;
- Aanvulling op MER (deel A). Toelichting op het MER voor het project Lube Oil Hydrocracker en de vergroting van de opslagcapaciteit van kerosine, Tebodin Netherlands B.V., 11 februari 2014;
- Aanvulling op MER (deel B), Tebodin Netherlands B.V., 5 maart 2014.

De Commissie heeft kennis genomen van 1 zienswijze/advies, die zij tot en met 8 januari 2014 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Oprichting
van een Lube Oil Hydrocracker door Kuwait Petroleum
Europoort B.V. te Rotterdam en de aanvulling daarop**

ISBN: 978-90-421-3901-5

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

